

9. Agreement on Partnership and Cooperation between Ukraine and the European Communities and their Member States, available at: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=998_012. (ukr).

10. Istiahina N., Kostiuk P., Adaptation of legislation Ukraine to the EU legislation: progress, problems and prospects, available at: http://www.serhiykostyuk.com/data/articles/article_3-1.pdf. (ukr).

11. Law of Ukraine (2002), *On the Concept of State program of adaptation Ukraine's legislation to EU legislation*, № 228 of 11.21.02, available at: <http://minrd.gov.ua/podatкова-baza-do-nabrannya-chinnosti-podatkovim-kodeksom/normativno-pravova-baza/zakoni-ukraini/arhiv-zakoniv-ukraini/zakoni-ukraini-za-2002-rik/59962.html>. (ukr).

12. Official website of the Verkhovna Rada of Ukraine, available at: www.rada.gov.ua. (ukr).

13. Musys N. (2005), All of the common policy of the EU, Kyiv, 466 p. (ukr).

14. Baltic Financial Group, *Elementarno, VAT!*, available at: <http://pribaltiyskaya.net/elementarno.php>. (ukr).

15. Voronova L. K., ed. (1998), *Financial Law*, Venturi, Kyiv, p. 163 (ukr).

16. Tax Code of Ukraine: Codex № 2755-VI of 02.12.2010 (ukr).

© Оксенюк Оксана

Надійшла до редакції 12.11.2013

УДК 338.115.31

ОМЕЛЯНОВИЧ ЛІДІЯ,

доктор економічних наук, професор

Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського

ЗЄРОВА ОЛЬГА,

аспірант Донбаської національної академії будівництва і архітектури

ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

У статті досліджено сучасний стан розвитку державно-приватного партнерства (ДПП) в Україні у сфері житлово-комунального господарства. Виділено потенційні форми застосування державно-приватного партнерства в ЖКГ. Визначено шляхи вирішення проблем розвитку ДПП та ризику, що виникають на шляху успішного практичного впровадження проєктів ДПП, подолання яких дозволить використовувати потенціал державно-приватного партнерства для розвитку житлово-комунального господарства України, її регіонів та міст.

Ключові слова: розвиток інфраструктури; державно-приватне партнерство; концесія; житлово-комунальне господарство.

Постановка проблеми. Останні роки стали періодом визнання житлово-комунального господарства однією з найпроблемніших галузей економіки. У нормативних і розпорядчих документах держави відзначається необхідність формування довгострокової політики розвитку й модернізації житлово-комунального господарства та системи її фінансового забезпечення [1, 2], що доведено в роботах Л. В. Беззубко, С. А. Ільшешевич [3], В. С. Нотевського [4] та ін.

Достатньо тривалий час система фінансування ЖКГ була зорієнтована на безповоротну фінансову підтримку, що спрямовувалася, зокрема, на впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій, розвиток дорожнього та комунального господарства, здійснення екологічних та природоохоронних заходів [5]. У загальнодержавній "Програмі реформування і розвитку житлово-комунального господарства України на 2009-2014 роки" відзначається, що "нестача власних і бюджетних фінансових ресурсів, їх неефективне розміщення, відсутність дієвого механізму залучення позабюджетних коштів не сприяють вирішенню завдань технічного переоснащення житлово-комунальних підприємств та розвитку комунальної інфраструктури" [2]. Як показала

практика, обмеженість форм фінансування діяльності підприємств ЖКГ "створила підґрунтя для розвитку споживацьких настроїв у суб'єктів ЖКГ, призвела до їх небажання та неспроможності залучати інвестиційні кошти для розвитку підприємств" [1].

Отже, на цей час основною проблемою територіальних громад у сфері ЖКГ є недостатнє фінансування, тому пошук моделей і механізмів, які можуть забезпечити ЖКГ додатковими ресурсами, є вельми актуальним завданням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання забезпечення взаємодії держави та приватних підприємств висвітлено в працях Л. Беннета [6], В. Г. Варнавського [7], Б. Винницького [8], Ф. Говарда [6], М. Лендъел [8], С. Девіса [9], Ж. Делмона [10], Ж. Кліфтона [11] та ін., але вирішення проблем розвитку ДПП потребує додаткових досліджень.

Виходячи з вищенаведеного, **метою** статті є обґрунтування доцільності використання потенціалу державно-приватного партнерства для вирішення фінансових проблем житлово-комунального господарства територіальних громад.

Виклад основного матеріалу. Згідно із Законом України "Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки", необхідно створити рівні умови для всіх суб'єктів підприємницької діяльності та інвесторів у сфері житлово-комунального господарства, розвивати публічно-приватне партнерство у сфері будівництва та реконструкції житлового фонду й комунальної інфраструктури, що передбачає пошук оптимальних шляхів взаємодії підприємств ЖКГ і держави [2].

Вивчення наукових літературних джерел, нормативно-правових актів з питань регулювання відносин державно-приватного партнерства дозволяє відзначити, що авторські думки щодо трактування сутності державно-приватного партнерства переважно розподіляються на такі, що визначають цю категорію як форму співробітництва державного та приватного сектора та як суцільно-значущий проект. Причому окремі науковці, такі як В. Г. Варнавський, визначають цю категорію і як альянс між державою й бізнесом, і як юридично закріплену форму взаємодії між державою та приватним сектором [7], що є цілком закономірним, урахувавши той факт, що будь-яка ділова домовленість повинна бути офіційною і юридично закріпленою. Це цілком підтверджено й тим визначенням, яке надане в Законі України "Про державно-приватне партнерство" [12]. В англосаксонських країнах, на території Європейського Союзу поширеним є визначення цієї системи як ППП - публічно-приватне партнерство (PPP (Public-Private Partnership) [13].

Щодо державно-приватного партнерства в комунальному або житлово-комунальному господарстві, то в нечисленних наукових працях державно-приватне партнерство визначається як делегування на визначений термін приватному сектору функції управління системами комунальної інфраструктури [8] або як спільна узгоджена діяльність держави й приватного бізнесу, спрямована на підвищення розвитку житлово-комунального господарства при розподілі можливих економічних і соціальних ризиків і відповідальності між учасниками такого партнерства [14].

Ураховуючи специфіку житлово-комунального господарства й законодавче трактування державно-приватного партнерства, державно-приватне партнерство в житлово-комунальному господарстві доцільно визначати як форму співпраці держави, її територіальних гро-

мад в особі відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування та юридичних або фізичних осіб, що передбачає делегування приватному сектору функцій із постачання води, газу, електроенергії, теплозабезпечення, якісного обслуговування житлового фонду та інших комунальних послуг.

Слід зазначити, що в різних країнах існує доволі широкий спектр форм співпраці в рамках ДПП. У деяких країнах поняття ДПП співвідноситься винятково з концесією, в інших - передбачає будь-яку форму аутсорсингу та спільних підприємств, створених державним та приватним секторами [15].

До складу проектів ДПП, згідно з методологією Світового банку [16], включено проекти, що реалізуються на основі договорів управління, оренди, концесії, продажу активів.

У матеріалах представництва ООН в Україні з питань розвитку державно-приватного партнерства в житлово-комунальній сфері економіки надана така класифікація форм державно-приватного партнерства [17]:

- 1) контракти на послуги (державні контракти);
- 2) контракти на управління (O&M, OM&M);
- 3) лізингові угоди (BLT, BLTM, LROT);
- 4) змішані типи контрактів, серед яких:

- контракти типу BOT ("будівництво-управління-передача");

- контракти типу DBOT ("проектування-будівництво-управління-передача");

- контракти типу ROT ("відновлення - управління - передача");

5) контракти типу DBFO ("проектування-будівництво-фінансування-управління");

6) концесії;

7) спільна діяльність держави та бізнесу, що передбачає часткове передавання об'єкта у власність представнику приватного сектора.

Кожна із цих форм має свої переваги та недоліки й може бути застосована для вирішення проблем територіальних громад у сфері ЖКГ.

За даними Світового банку щодо інвестування реалізації проектів державно-приватного партнерства у сфері інфраструктури, до якої належать й об'єкти ЖКГ [18], протягом 1992-2011 рр. в Україні було реалізовано 25 проектів, у які вкладено майже 12 млн дол. США, зокрема 11,4 млн дол. - у галузі телекомунікацій (табл. 1).

Таблиця 1. - Проекти ДПП в Україні в 1992-2011 рр., за оцінкою Світового банку [18]

Сфера реалізації проекту	Кількість проектів, одиниць	Обсяг інвестицій, млн дол. США
Енергетика	12	225
Телекомунікації	10	11416
Транспорт	1	130
Водопостачання та каналізація	2	202
Разом	25	11973

Необхідно зазначити, що потенціал ДПП у розвитку інфраструктурних об'єктів, що мають велике соціальне значення, залишається значною мірою нереалізованим. Так, зважаючи на критичний стан значної частини інженерних мереж, залучення приватного капіталу у сферу водопостачання та водовідведення було б своєчасним і доцільним. Але частка населення, яке обслуговується приватними операторами водопостачання та водовідведення, в Україні становить лише 5 % [19].

Ефективність використання механізму ДПП у регіонах України перебуває на досить низькому рівні. Низькою є частка приватних інвестицій (не більше 10 %) під час реалізації переважної більшості проектів ДПП (за світовими стандартами такі проекти взагалі не можуть

вважатись державно-приватними). У 2012 р. ефективне застосування ДПП у сфері ЖКГ можна відзначити тільки у випадку реконструкції системи тепло- та водопостачання в м. Краматорську [20].

Застосування ДПП створює потужні можливості для реалізації інфраструктурних проектів у регіонах України, але таких проектів у сфері ЖКГ підготовлено небагато (табл. 2).

Слід відмітити, що найчастіше в Україні застосовується форма концесії на об'єкти інфраструктури ЖКГ і надання послуг ЖКГ. За даними Фонду державного майна й Міністерства економіки України, концесійні договори щодо передачі об'єктів права комунальної власності в концесію укладені в Автономній Республіці Крим,

Таблиця 2. - Проекти, підготовлені до реалізації на засадах ДПП на регіональному рівні

Регіон, місто	Сектор ЖКГ	Проекти із застосуванням механізму державно-приватного партнерства
Кіровоградська область	Переробка відходів	Проект «Будівництво сучасного комплексу з переробки твердих побутових відходів»
Волинська область	Переробка відходів	Проект «Будівництво Луцького регіонального сміттєпереробного комплексу»
Одеська область	Електроенергетика	Проекти, спрямовані на використання енергозберігаючих технологій, що передбачає освоєння альтернативних джерел енергії та розвиток відновлюваної енергетики
АР Крим	Благоустрій Переробка відходів	Проект «Комплексна реконструкція парку відпочинку ім. Гагаріна в м. Сімферополь»; Проект створення єдиної комплексної системи управління відходами на території Євпаторійсько-Сакського регіону
Київська область	Водопостачання та водовідведення	Передача в концесію цілісного майнового комплексу комунального підприємства «Білоцерків-водоканал»

Донецькій, Житомирській, Запорізькій, Миколаївській, Черкаській, Луганській, Одеській областях.

Водночас розвиток концесії характеризується територіальною нерівномірністю застосування: станом на кінець 2012 р. у регіонах України діяло 74 укладених договори концесії, 55 із яких - на території АР Крим. При цьому тільки впродовж 2012 р. в Україні було розірвано 8 договорів концесії через недостатність обсягів та порушення сторонами умов інвестування [19].

Однією з основних проблем, вирішення якої потребує розвиток державно-приватного партнерства в житлово-комунальній галузі, Концепція розвитку державно-приватного партнерства називає створення умов, за яких приватний інвестор готовий вкладати кошти й час у реалізацію проектів, а його діяльність відповідатиме інтересам держави.

Існують такі способи розв'язання цієї проблеми:

- формування концептуальних засад розвитку галузі на довгострокову перспективу;
- передбачуваність та прогнозованість тарифної політики на середньо- та довгострокову перспективу;
- визначення принципів підтримки придатковості житлово-комунальної галузі на період приведення тарифів на житлово-комунальні послуги до економічно обґрунтованого рівня;
- визначення приватного партнера шляхом конкурсних процедур;
- визначення пріоритетних сфер залучення приватних інвестицій до житлово-комунального господарства та форм і засобів надання бюджетної підтримки;
- визначення критеріїв, відповідно до яких надається бюджетна підтримка розвитку державно-приватного партнерства на середньострокову перспективу;
- стимулювання залучення до житлово-комунальної галузі приватних інвестицій та кредитів міжнародних фінансових організацій шляхом здешевлення кредитів, реалізації пілотних проектів та поширення набутого досвіду;
- фінансова підтримка наукової діяльності, діяльності з розробки нормативно-правової бази та заходів, спрямованих на проведення роботи з громадськістю з питань реформування житлово-комунального господарства тощо [1].

Їх реалізація потребує відповідної інституціоналізації державно-приватного партнерства у сфері житлово-комунального господарства, у тому числі: організації спеціалізованого органу управління розвитком ДПП у сфері ЖКГ; обґрунтування й декларування перспективних напрямів розвитку такого партнерства; формування сучасного методичного інструментарію прийняття рішень в підготовці техніко-економічного обґрунтуван-

ня і вибору оптимальних форм реалізації проектів ДПП (договірні, інституційні); організації моніторингу дотримання зобов'язань учасниками державно-приватного партнерства у сфері ЖКГ; удосконалення мотивації державних службовців до підготовки й реалізації проектів ДПП; підготовки й реалізації дослідницьких, освітніх, інформаційно-консультативних проектів висвітлення перспектив ДПП у сфері ЖКГ; реалізації регіональних і місцевих програм сприяння розвитку державно-приватного партнерства в ЖКГ тощо.

До ризиків та перешкод на шляху успішного практичного впровадження проектів ДПП у житлово-комунальному господарстві належать можливості неефективного управління з боку приватного партнера майном, наданим державним партнером для виконання умов договору; невпевненість приватних партнерів щодо можливості виконання власних фінансових зобов'язань за довгостроковими проектами через те, що держава не може гарантувати встановлення економічно обґрунтованих тарифів; відсутність у законодавстві України можливості гарантування компенсації збитків приватного партнера, пов'язаних із невиконанням державою зобов'язань за договорами ДПП, відшкодуванням різниці в тарифах тощо; відсутність гарантій виконання фінансових зобов'язань щодо проектів державно-приватного партнерства на весь термін їх реалізації з боку держави, що пов'язано зі щорічним затвердженням бюджету та корегуванням бюджетних програм; відсутність податкових і митних пільг для реалізації проектів ДПП, що знижує їхню привабливість для приватних партнерів; часті зміни в законодавчій і нормативній базі України, що може спричинити істотні зміни умов участі партнерів у проектах; відсутність упевненості приватного партнера в можливості рівноправного з державою захисту своїх інтересів у системі правосуддя тощо [21].

Їх подолання дозволить використати потенціал державно-приватного партнерства для розвитку житлово-комунального господарства України, її регіонів і міст.

Висновки

Можливості вирішення фінансово-економічних проблем житлово-комунального господарства лежать у площині активізації застосування форм державно-приватного партнерства. Упровадження механізмів державно-приватного партнерства дасть змогу підвищити ефективність діяльності підприємств ЖКГ та окремих проектів, збільшити потенціал виконання державних завдань у сфері ЖКГ, покращити якість житлово-комунальних послуг, залучити додаткові фінансові та матеріальні ресурси тощо. Застосування цього механізму

надасть переваги як для органів місцевої влади, які залучають фінансові ресурси приватних суб'єктів господарювання, так і для приватного сектора, який частину функцій, зокрема забезпечення організації виконання поставлених завдань, здійснення обліку та контролю, перекладе на місцеві органи влади.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про схвалення Концепції розвитку державно-приватного партнерства у житлово-комунальному господарстві : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1184 р. від 16 вересня 2009 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1184-2009-%D1%80>.
2. Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки : Закон України від 24.06.2004 № 1869-IV із змінами, внесеними згідно із Законом № 5469-VI (5469-17) від 06.11.2012 // Голос України. - 2009. - № 140.
3. Беззубко Л. В. Современные проблемы реформирования и развития жилищно-коммунального хозяйства : [монография] / Л. В. Беззубко, С. А. Ильяшевич. - Донецк : Норд-компьютер, 2009. - 237 с.
4. Нотевський В. С. Державна стратегія модернізації житлово-комунального господарства України : автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.03 / В. С. Нотевський. - К., 2012. - 20 с.
5. Про затвердження Порядку та умов надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на виконання інвестиційних програм : Постанова КМУ від 18 травня 2011 р. № 520 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 560 від 20.06.2012 № 18 від 16.01.2013 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/520-2011-п>.
6. Bennett W. Lance. Evolving Public-Private Partnerships: A New Model for e-Government and e-Citizens / W. Lance Bennett, Philip N. Howard. - Microsoft® Partnerships for Technology Access, 2008. - P. 25.
7. Государственно-частное партнерство: теория и практика / [В. Г. Варнавский, А. В. Клименко, В. А. Королев и др.]. - М. : Изд. дом Гос. ун-та - Высшей школы экономики, 2010. - 287 с.
8. Досвід та перспективи впровадження державно-приватних партнерств в Україні та за кордоном / [Б. Винницький, М. Лендъел, Б. Онишук, П. Серварі]. - К. : К.І.С., 2008. - 146 с.
9. Davis S. Private Finance Initiative (PFI) and Public Partnerships (PPPs): Definitions and Sources? / S. Davis, P. Fairbrother. - School of Social Science. Cardiff University. Working Paper Series, 2003. - P. 39.
10. Delmon J. Private Sector Investment in Infrastructure.

Project Finance, PPP Projects and Risk. - 2 ed. - Kluwer International and the World Bank, 2009. - p. 650.

11. Clifton J. EU Policies on Public Services: Let the Citizens Speak! / J. Clifton, D. Diaz-Fuentes // The ETUI-REHS-EPUS-SALTSA Conference "An Alternative to the Market: The Social, Political and Economic Role of Public Services in Europe". - Brussels, 2007. - Nov. 19-20. - P. 1.
12. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 1 липня 2010 року № 2404-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/державно-приватне%20партнерство>.
13. European Commission. Green Paper on public-private partnerships and Community law on public contracts and concessions. COM (2004) 327 final. - Brussels, 2004. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/businesses/public_procurement/l22012_en.htm.
14. Зданевич У. А. Государственно-частное партнерство в сфере услуг жилищно-коммунального хозяйства: модели и инструментарий развития : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.05 / У. А. Зданевич [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://library.sfsedu.ru/referat/2012052_ZdanevichUA.
15. European PPP Report 2009 / DLA Piper, European PPP Expertise Centre (2009). [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.eib.org/eppec/resources/dla-european-ppp-report-2009.pdf>.
16. Private Participation in Infrastructure Database Expanded methodology. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://ppi.worldbank.org/documents/methodology_expanded_May_2007.pdf.
17. World Bank Infrastructure Governance Roundtable, UK. PPP Forum [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://pppartnership.blogspot.com/>.
18. Ukraine - Private Infrastructure Projects - The World Bank & PPIAF [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://ppi.worldbank.org/explore/ppi_exploreCountry.aspx?countryID=97.
19. Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні. Аналітична записка [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/816/>.
20. Шевченко О. Механізми стимулювання міжрегіонального співробітництва в Україні. Аналітична записка / О. Шевченко [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1056/>.
21. Особливості застосування державно-приватного партнерства як механізму реалізації нової регіональної політики. Аналітична записка [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://niss.gov.ua/articles/1239/>.

Омельянович Лидия,

доктор экономических наук, профессор Донецкого национального университета экономики и торговли им. М. Туган-Барановского

Зерова Ольга,

аспирант Донбасской национальной академии строительства и архитектуры

**ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПОТЕНЦИАЛА ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА
ДЛЯ РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМ ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА**

В статье исследовано современное состояние государственно-частного партнерства (ГЧП) в Украине в сфере жилищно-коммунального хозяйства. Выделены потенциальные формы применения государственно-частного партнерства в ЖКХ. Определены пути решения проблем развития ГЧП и риски, возникающие на пути успешного практического внедрения проектов ГЧП, преодоление которых позволит использовать потенциал государственно-частного партнерства для развития жилищно-коммунального хозяйства Украины, ее регионов и городов.

Ключевые слова: развитие инфраструктуры; государственно-частное партнерство; концессия; жилищно-коммунальное хозяйство.

Omelyanovych Lydia,

doctor of Economics, professor of Donetsk National University of Economics and Trade named after M. Tugan-Baranovsky

Zyerova Olga,

graduate student Donbas National Academy of Civil Engineering and Architecture

THE POTENTIAL OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP FOR SOLVING HOUSING AND COMMUNAL SERVICES

This article the authors substantiated features of development of public-private partnership (PPP) in the housing and communal services. Public-private partnership is a form of cooperation of the state, its territorial communities represented by the relevant state authorities and local governments and individuals or legal entities, the private sector delegation. Such cooperation involves the delegation of functions to the private sector for the supply of water, gas, electricity, heat, utilities and maintenance of quality housing.

Investigated the current state of development of such projects in the country and it is shown that the most expedient today to attract private capital for public-private partnerships in the water sector. The data on the projects, which have been prepared on the basis of public-private partnerships at the regional level.

Based on the concept of public-private partnership describes the conditions under which the private investor is willing to invest time and money in projects and its activities will meet the interests of states.

Identify ways to address the development of PPP and risks arising in the way of successful practical implementation of PPP projects, which will allow to overcome the potential use of public-private partnership for the development of housing and communal services of Ukraine, its regions and cities.

Keywords: *infrastructure development; public-private partnerships; concessions; housing-utilities.*

REFERENCES

1. Cabinet of Ministers of Ukraine «On approval of Conception of development of state-private partnership in housing and communal services» (2009), available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1184-2009-%D1%80> (ukr).
2. The law of Ukraine «On National program for reforming and development of housing and communal services for 2009-2014» (2009), Holos Ukrainy, No. 140 (ukr).
3. Bezzubko L. V., Ilyashovich S. A. (2009), Modern problems of reforming and development of housing and communal service unit, Nord computer, Donetsk, p. 237 (rus).
4. Notevskiy V. S. (2012), *State strategy of modernization of housing and communal services of Ukraine*, Abstract of thesis for the degree of candidate of economic sciences in specialty 08.00.03, Kyiv, p. 20 (ukr).
5. CMU resolution «On approval of the Procedure and conditions of granting of subventions from the state budget to local budgets for implementation of investment programs» (2011), available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/520-2011-n>. (ukr).
6. Bennett W. Lance, Philip N. Howard (2008), *Evolving Public-Private Partnerships: A New Model for e-Government and e-Citizens*, Microsoft® Partnerships for Technology Access, p. 25 (engl).
7. Varnavskiy V. G., Klimenko A. V., Korolev V. A. (2010), *Public-private partnerships: theory and practice*, the Publishing house of the State University Higher school of Economics, Moscow, p. 287 (rus).
8. Vynnytskyi B., Lendiel M., Onyshchuk B., Sehvari P. (2008), *Experience and prospects of implementation of public-private partnerships in Ukraine and abroad*, Kyiv, p. 146 (ukr).
9. Davis S., Fairbrother P. (2003), *Private Finance Initiative (PFI) and Public Partnerships (PPPs): Definitions and Sources*, School of Social Science. Cardiff University. Working Paper Series, p. 39 (engl).
10. Delmon J. (2009), *Private Sector Investment in Infrastructure. Project Finance, PPP Projects and Risk*, 2 ed., Kluwer International and the World Bank, p. 650 (engl).
11. Clifton J., D. Diaz-Fuentes (2007), *EU Policies on Public Services: Let the Citizens Speak!*, *The ETUI-REHS-EPSU-SALTSA Conference «An Alternative to the Market: The Social, Political and Economic Role of Public Services in Europe»*, Brussels, Nov. 19-20, p. 1 (engl).
12. Law of Ukraine «On public private partnership» (2010), available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/державно-приватне%20партнерство>. (ukr).
13. European Commission. *Green Paper on public-private partnerships and Community law on public contracts and concessions*. COM (2004), 327 final, Brussels, available at: http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/businesses/public_procurement/l22012_en.htm. (engl).
14. Zdanevich U. A. (1012), *Public-private partnership in the sphere of communal services: models and tools development*, Abstract of thesis for the degree of candidate of economic sciences, available at: http://library.sfedu.ru/referat/2012052_ZdanevichUA. (rus).
15. *European PPP Report (2009)*, DLA Piper, European PPP Expertise Centre, available at: <http://www.eib.org/eppec/resources/dla-european-ppp-report-2009.pdf> (engl).
16. *Private Participation in Infrastructure Database Expanded methodology (2007)*, available at: http://ppi.worldbank.org/documents/methodology_expanded_May_2007.pdf (engl).
17. World Bank Infrastructure Governance Roundtable, UK. PPP Forum, available at: <http://ppppartnership.blogspot.com/>. (engl).
18. *Ukraine - Private Infrastructure Projects - The World Bank & PPIAF*, available at: http://ppi.worldbank.org/explore/ppi_exploreCountry.aspx?countryID=97. (engl).
19. *On development of state-private partnership as the mechanism of activation of investment activity in Ukraine*, available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/816/>. (ukr).
20. Shevchenko O., *Mechanisms to stimulate interregional cooperation in Ukraine*, available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/1056/>. (ukr).
21. *Features of application of public-private partnerships as a mechanism for implementing new regional policy*, available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/1239/>. (ukr).

© Омелянович Лідія, Зєрова Ольга
Надійшла до редакції 20.11.2013

№ 6 (126) листопад-грудень 2013 р.